Erdészeti politika új szemlélete, hazai faipar alapanyagellátásának prognózisa

Nagy Bálint, főosztályvezető
Erdőgazdálkodási Főosztály
Erdőkért Felelős Helyettes Államtitkárság
Biológiai Sokféleségért Felelős Államtitkárság
Élő Környezetért Felelős Minisztérium (ÉKFM)

Erdőgazdálkodási és faipar az ÉKFM szervezetében – I.

3/2026. ÉKFM utasítás az ÉKFM Szervezeti és Működési Szabályzatáról

A biológiai sokféleségért felelős államtitkár

Erdőkkel kapcsolatos stratégia alkotás
Erdészeti jogszabályalkotás
Erdészeti kutatási feladatok irányítása
*Erdőgazdálkodással és **elsődleges faiparral** kapcsolatos feladatok ellátása*
Körzeti erdőtervezéssel kapcsolatos feladatok ellátása
Állami és magánerdőgazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátása

Erdőkért felelős helyettes államtitkár

gyakorolja a körzeti erdőtervezési eljárásban a minisztert megillető hatáskört és kiadmányozza a hatósági döntéseket
felelős az erdőgazdálkodás hatósági felügyeletéért
felelős az állami erdészeti társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlásból származó szakmai feladatok ellátásáért
magánerdőgazdálkodás szerveződéséért

Erdőgazdálkodási és faipar az ÉKFM szervezetében – Főosztályi struktúra

Erdészeti Fejlesztéspolitikai és Igazgatási Főosztály → Erdőpolitikai és Erdővédelmi Főosztály

Erdészeti Igazgatási Osztály → Erdőpolitikai Osztály

Faipari Osztály → Erdővédelmi Osztály

Erdőrendezési Főosztály → Erdészeti Hatósági Főosztály → 2027. január 1-vel integrálódik az Országos Élőkörnyezet-felügyeleti Főhatóságba

Erdőgazdálkodási Főosztály → Erdőgazdálkodási Főosztály

Hitvallás

- *A szervezeti egységek elnevezése is leköveti az ÉKFM politikáját*
- *Az előtérbe az erdők védelmi szerepe kerül a társadalom elvárásainak megfelelően, majd azt követi a gazdasági szerep*
- *Alapvető célok*
  - *az erdők megőrzése,*
  - *a klímaváltozás elleni harcban betöltött szerepüknek erősítése*
  - *biodiverzitásuk növelése*
  - *extenzívebb beavatkozások mentén történő erdőfenntartás a magas természetességű erdőkben*
  - *erdők és erdőterületek vízháztartásának javítása*

ÉKFM hitvallás - Faipar

- *Az alapvető célok ugyan megváltoztak, de ez nem jelenti a faipar háttérbe szorulását*

- *A faiparnak továbbra is szerepe van a klímaváltozás elleni harcban, hiszen a beépült CO2 és a megkötött szén fontos szerepe van a klímaváltozás mérséklésében, a körforgásos gazdaság kiszélesítésében*

- *A célok megváltozása az természeti- és klimatikus viszonyok megváltozásából adódik*
  - *És ezen körülményekhez alkalmazkodnia kell az erdőgazdálkodásnak és vele együtt a faiparnak is*

De lássuk is, hogy melyek ezek a megváltozott körülmények és mihez kell alkalmazkodnunk

Problématér

A klímaváltozás már az erdők működését és biztonságát veszélyezteti!

- Szélsőséges időjárás és vízjárás okozta problémák:
  - Aszálykárok
  - Tűzkockázat
  - Komplex erdőpusztulások
  - Erdők felújulási képességének csökkenése

- Biológiai inváziók veszélyei
  - Korábbról ismertek (kőrispusztulás, tölgy csipkéspoloska
  - Új károsító: Kőris karcsúdíszbogár

Aszálykár *(Duna-Tisza közi Homokhátság)*

SOPRONI EGYETEM

ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS INTÉZET

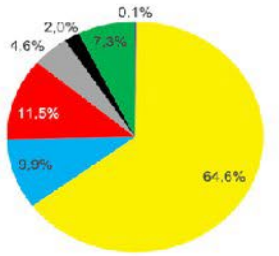
Hét éve pusztított a hazai erdőkben az eddigi egyik legnagyobb mértékű jégtörés

Kidőlt fák, leszakadt vezetékek, a külvilágtól elzárt település. Jégbe borult erdők jellemzik azokat a területeket, amelyek a különös időjárási körülmények miatt jégkárt szenvedtek. Közel 20 ezer hektár károsult a jégtörés miatt, a károsodott fatörzsek elszállítása eveket vett igénybe.

Ezúttal a cser az áldozat

17. ábra: Abiotikus károk megoszlása főbb kategóriánként 2024-ben

Szakosztályülés a gyapjaslepkéről

2005 a gyapjaslepke éve volt. Ilyen kiterjedtségű még soha nem kísérte egy erdészeti károvító tömegszaporodását. Igaz, ilyen mértékű károkat sem jegyeztek eddig fel az elmúlt évtizedekben. 2004-ben közel 110 ezer hektáron, míg 2005-ben már 210 ezer hektáron regisztrálták a gyapjaslepke hernyók károsítását. A Balaton-felvidéket előszeretettel hernyók megjelenését a lakott településeken, gyakran párakat kelve a lakosság körében. Ennek köszönhetően a média is számos kapta a kis hernyókat és ámatőrön nemesak a szelek szárnyán, hanem az emberek is rohamosan terjedő hír és hernyó egyaránt. Számtalan

Kőrispusztulás a Bakonyban

Recent Drought-Induced Vitality Decline o (*Pinus nigra* Arn.) in South-West Hungary– Drought-Resistant Species under Threat by Climate Change?

Norbert Móricz[1*], Balázs Garamszegi[1], Ervin Rasztovits[1], András Bidló[2], Adrienn Horváth[2], Attila Jagicza[3], Gábor Illés[1], Zoltán Vekerdy[4,5], Zoltán Somogyi[1] and Borbála Gálos[2*]

[1] Department of Ecology and Forest Management, Forest Research Institute, 9600 Sárvár, Hungary
[2] Faculty of Forestry, University of Sopron, 9400 Sopron, Hungary
[3] Bakonyerdő Ltd., 8500 Pápa, Hungary
[4] Faculty of Geo-Information Sciences and Earth Observation, University

EGY BÜKKI HÓTÖRÉS TÁVÉRZÉKELÉSI ELEMZÉSE MODIS ÉS SENTINEL-2 ŰRFELVÉTELEK ALAPJÁN

*Molnár Tamás[1,**], Bíriny Mátyás[**], Király Géza[**], Móricz Norbert[*], Koltay András[***], Hirka Anikó[***], Csóka György[***], Somogyi Zoltán[*]*

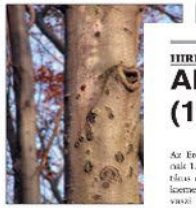
MOLNÁR MIKLÓS, LAKATOS FERENC

A bükk tömeges pusztulása Zala megyében

Az ezredfordulót követő aszályos időszak országszerte éreztette hatását. Mint ahogy arról Góber Zoltán az Erdészeti Lapok május számában beszámolt, Zala megyében – bizonyos termőhelyeken – a fenyő és a bükkállományok végérvényesen legyengültek, a hervadásos tünetek túl pusztulásnak is indultak. Írásunkkal a fent említett cikkhez szeretnénk csatlakozni, a bükk pusztulásának biológiai hátterét részletesebben tárgyalni.

Tünetek

Az első tünetek 2003 év tavaszán jelentkeztek a Zalaegerszeg tőszomszédságában (a várostól északkeletre) felvő Csácsi Erdőkerület bükköseiben. A kerület gyertyános-tölgyes klímában fekszik, de a változatos domborzatnak

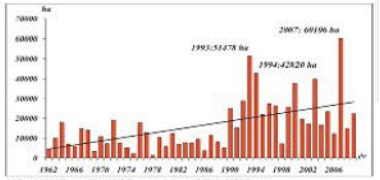
2. ábra. Világos foltok, közepükön törzsön

HIRKA ANIKÓ, CSÓKA GYÖRGY*

Abiotikus erdőkárok Magyarországon (1961–2009)

Bevezetés

Az Erdészeti Lapok CXLII. évfolyamának 1. számában a 2007-es évet az abiotikus erdőkárok évének kiáltottuk ki. A kiemelkedően magas területet érintő tavaszi fagyokról, illetve a súlyos nyári aszályos feltételekről indokoltuk ki ezt a „megjutalmazó címet". Habár még csak a 2010-es év felénél tartunk, így az idei összesített éves károktól még nem tudjuk állítanak rendelkezésre, nem kockáztatunk sokat, ha azt mondjuk, hogy a 2010-es év fölveszi a versenyt 2007-tel, sőt nem zárható ki, hogy meg is fogja előzni azt. A jelentős abiotikus erdőkárok áttekintésa, a velük kapcsolatban megnövekedett

1. ábra: Abiotikus erdőkárok Magyarországon 1952 és 2009 között.

Adatszolgáltatási kötelezettség az Országos Erdőkár Nyilvántartó Rendszerbe

2025-04-29 13:36:21

Az Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer (továbbiakban: OENyR) 2012-ben került elindításra.

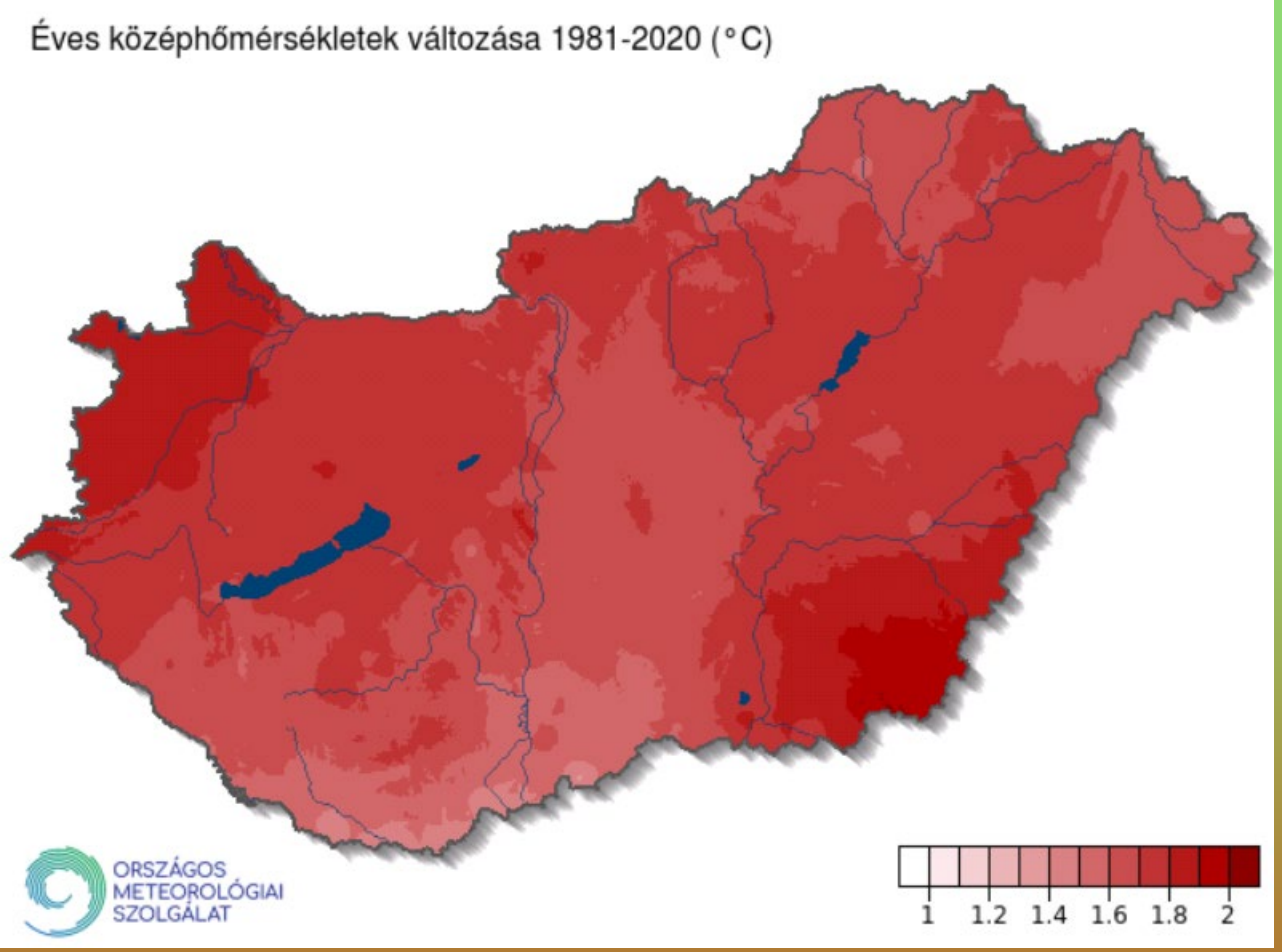
Pusztít a tölgy-csipkéspoloska

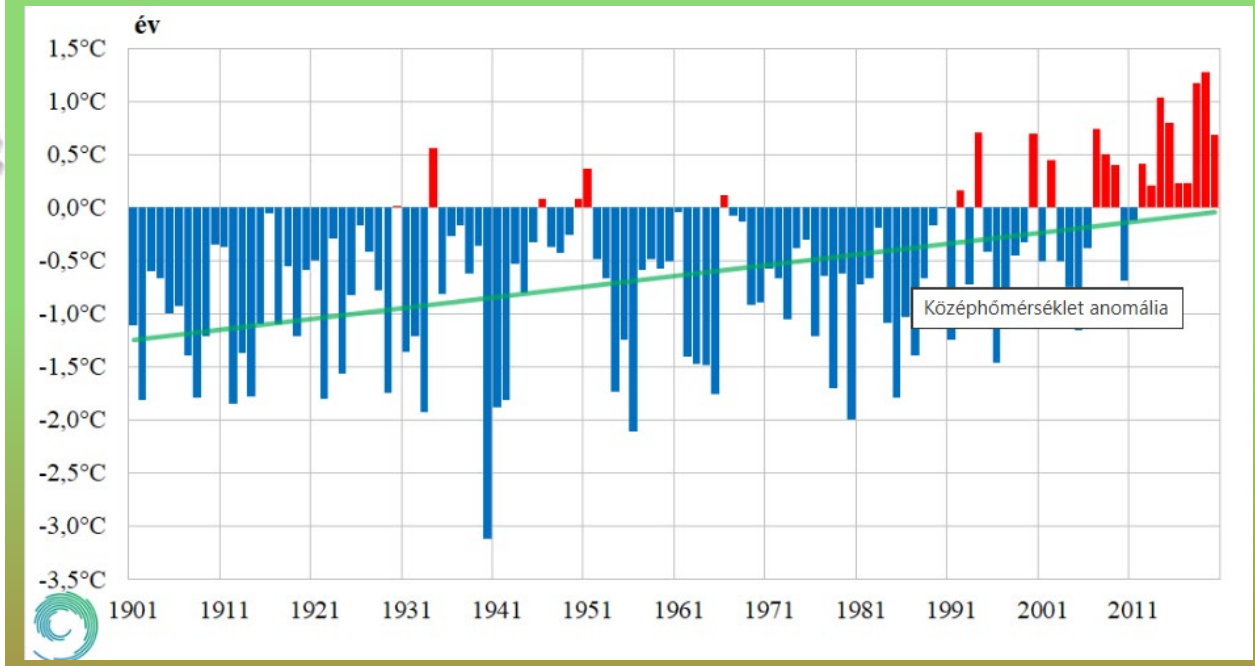

2000

2025

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

A változás már itt van

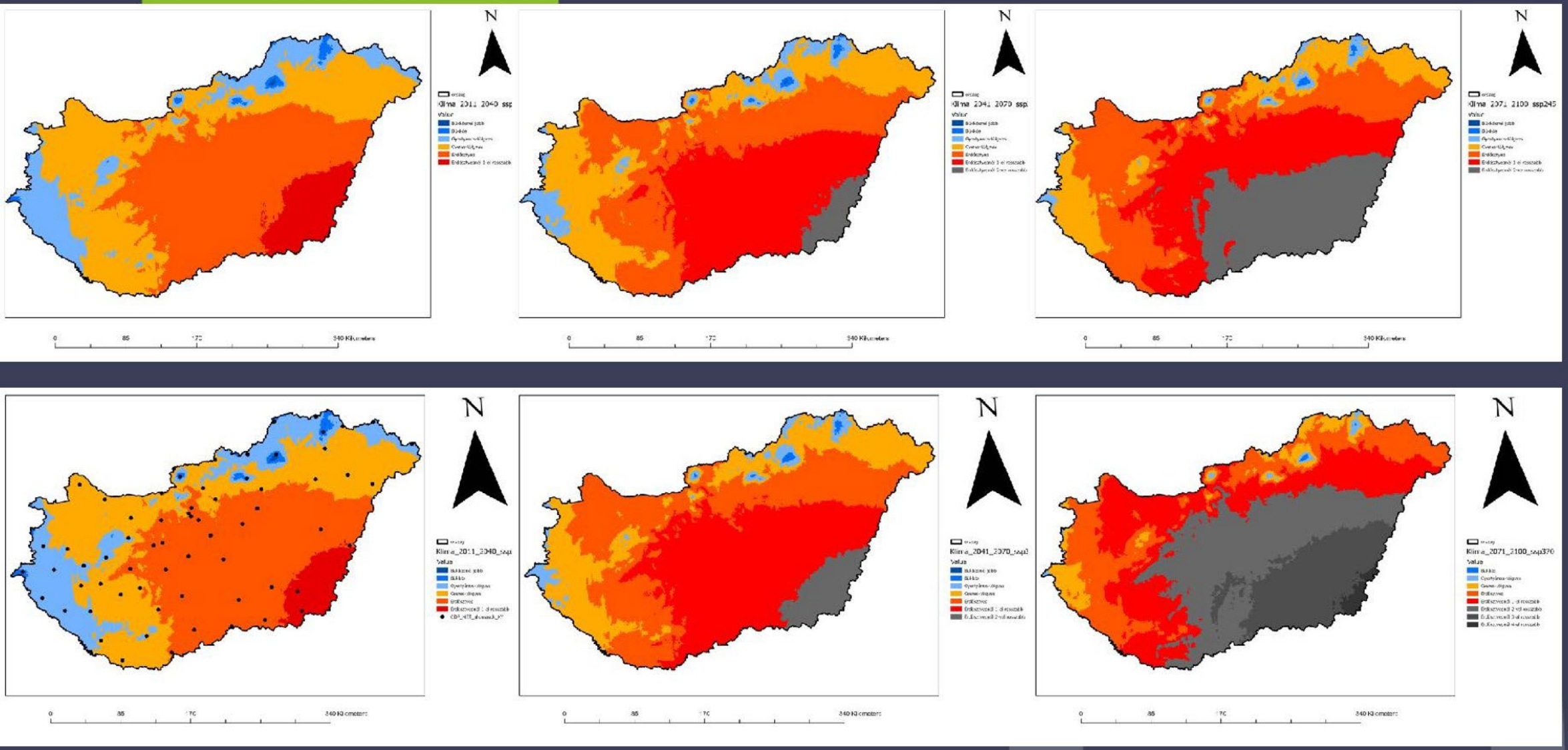
A trendek egyértelműen mutatják a makroklimatikus viszonyok megváltozását

A makroklíma változása hatással van a termőhelyekre és az erdőállományokra

Forrás: Hungaromet

SOPRONI EGYETEM

ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS INTÉZET

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

ÉLŐ KÖRNYEZETÉRT FELELŐS MINISZTÉRIUM

KONCEPCIONÁLIS MEGKÖZELÍTÉS

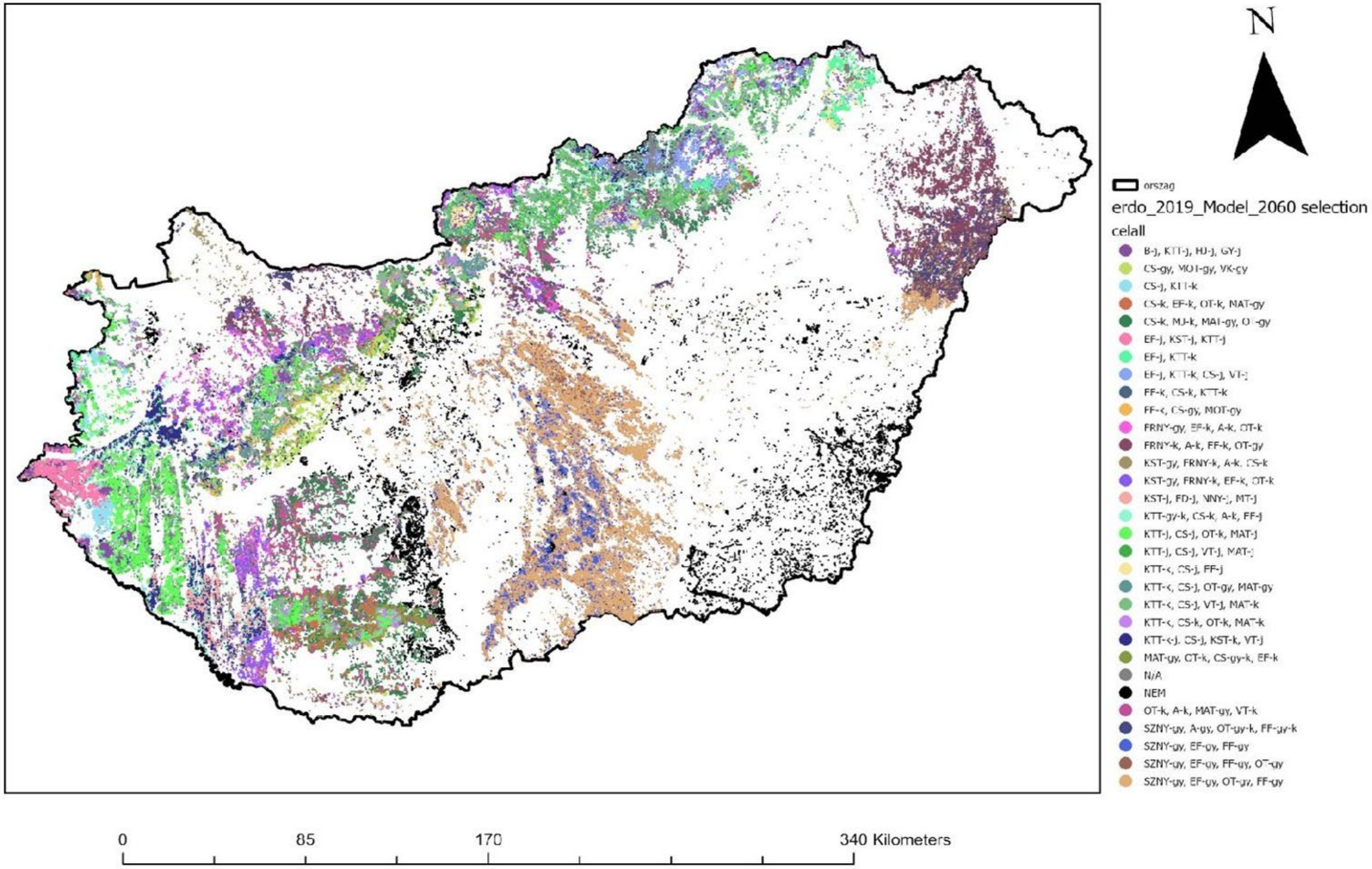
A jelenlegi (2019) erdőállomány-szerkezeti adatok alapjaira épül a becslés

A mérsékelten pesszimista forgatókönyv (SSP370) hatására bekövetkező termőhelyi elmozdulás várható mértékét vették figyelembe (klímaosztály eltolódás)

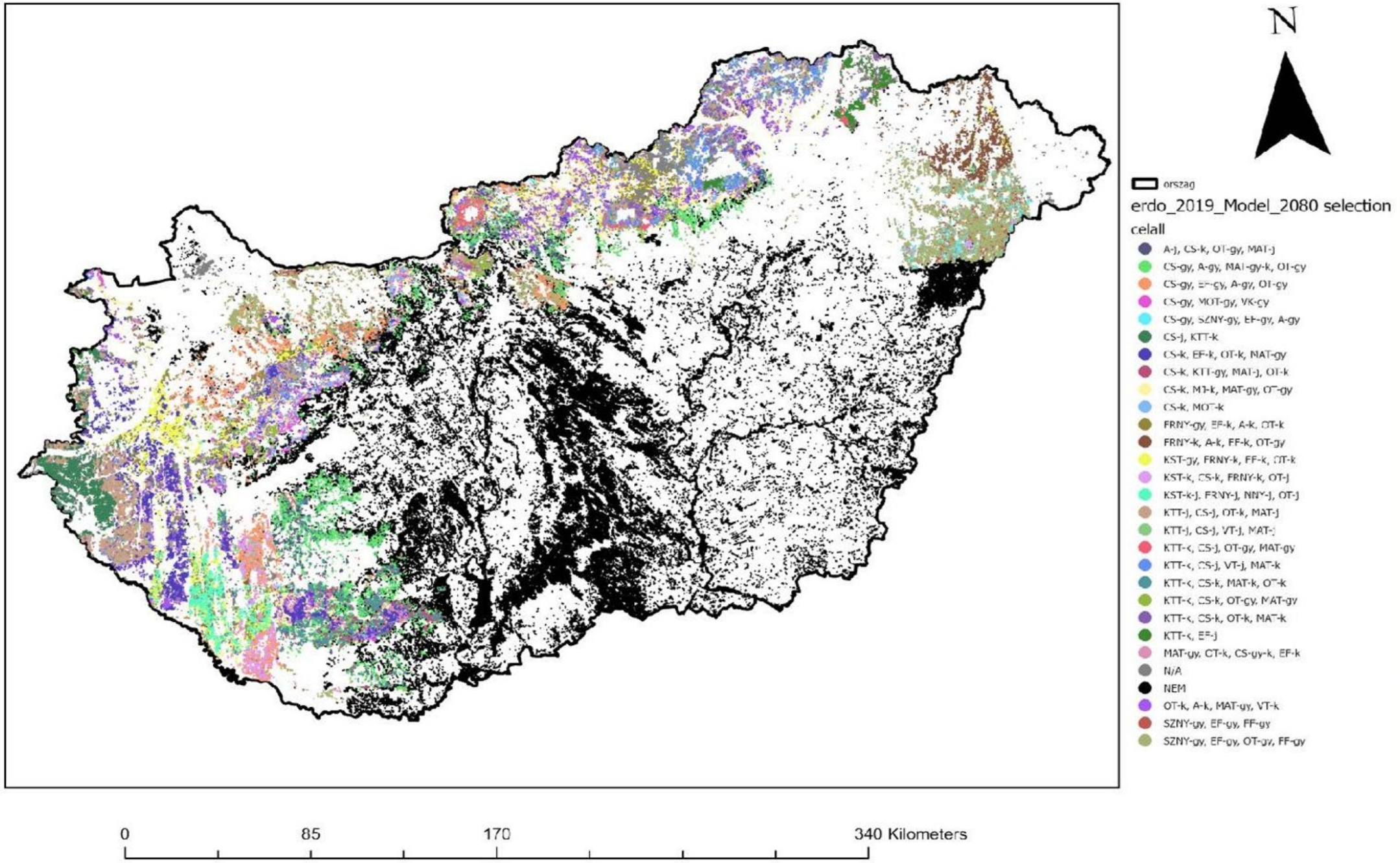
Az elmozdulás által indukált erdőállomány átalakulás következményeit erdőrészlet szinten és éves bontásban vezették le

Extrém havária események feltételezése nélkül (Nem tűnik reálisnak!)

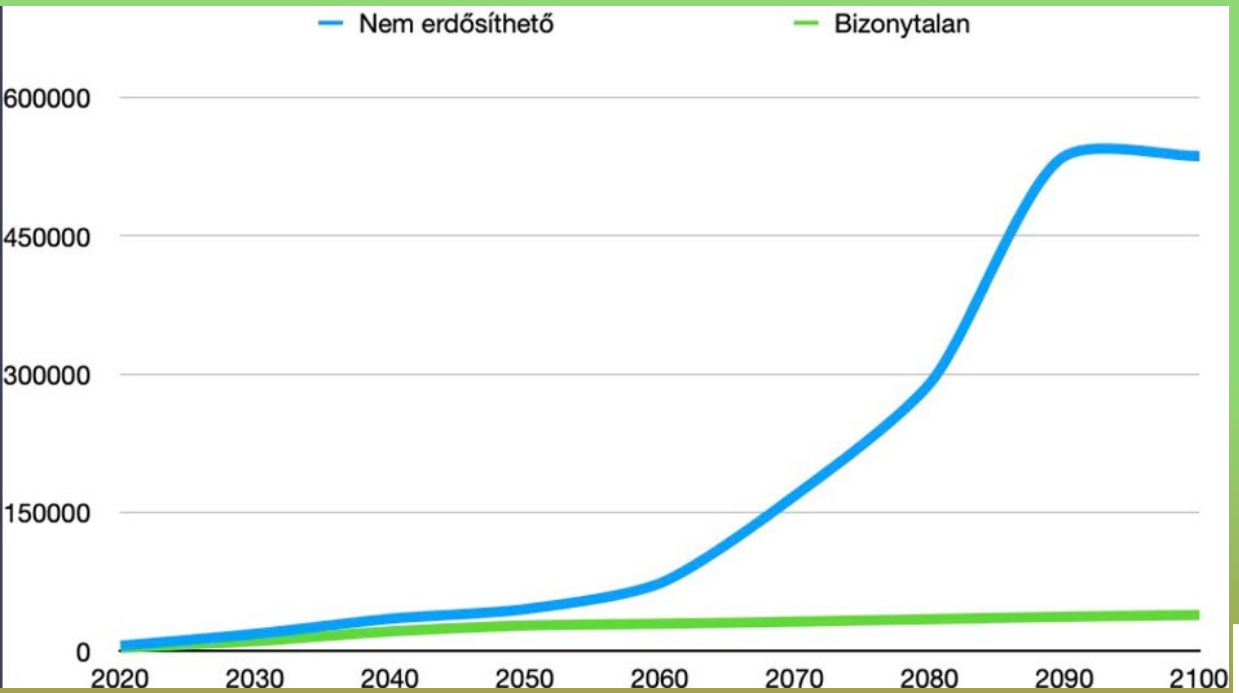
Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

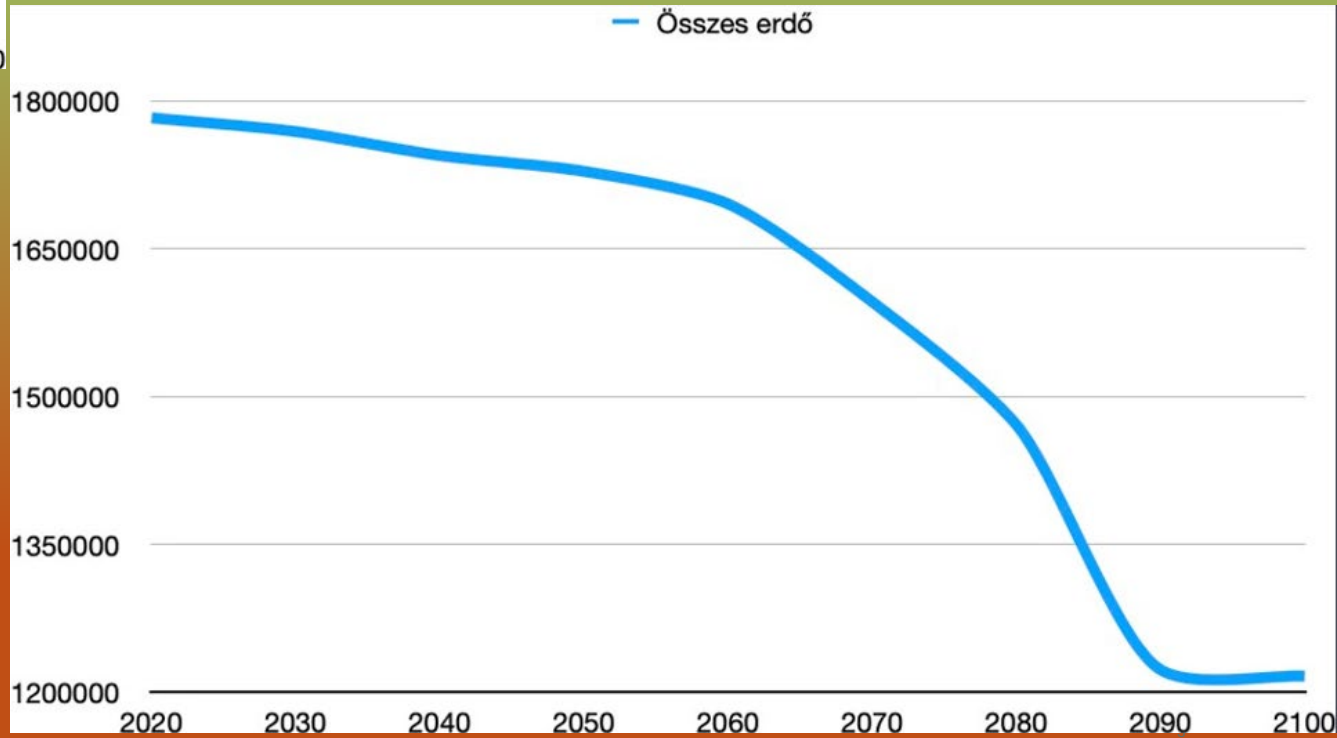

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

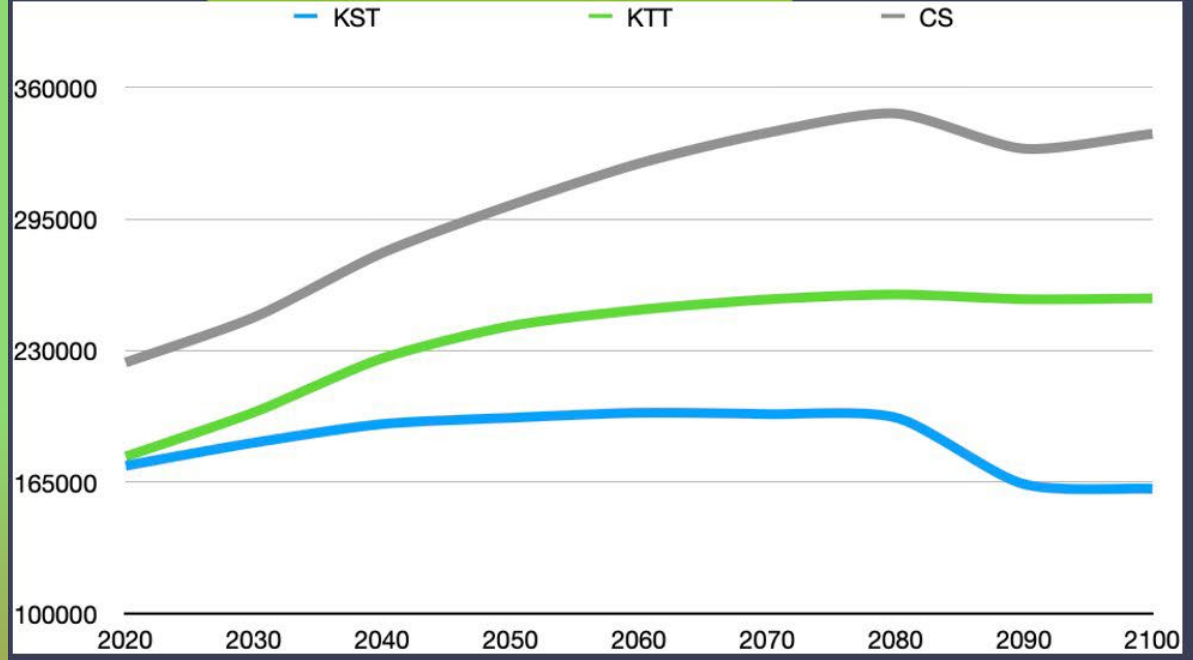

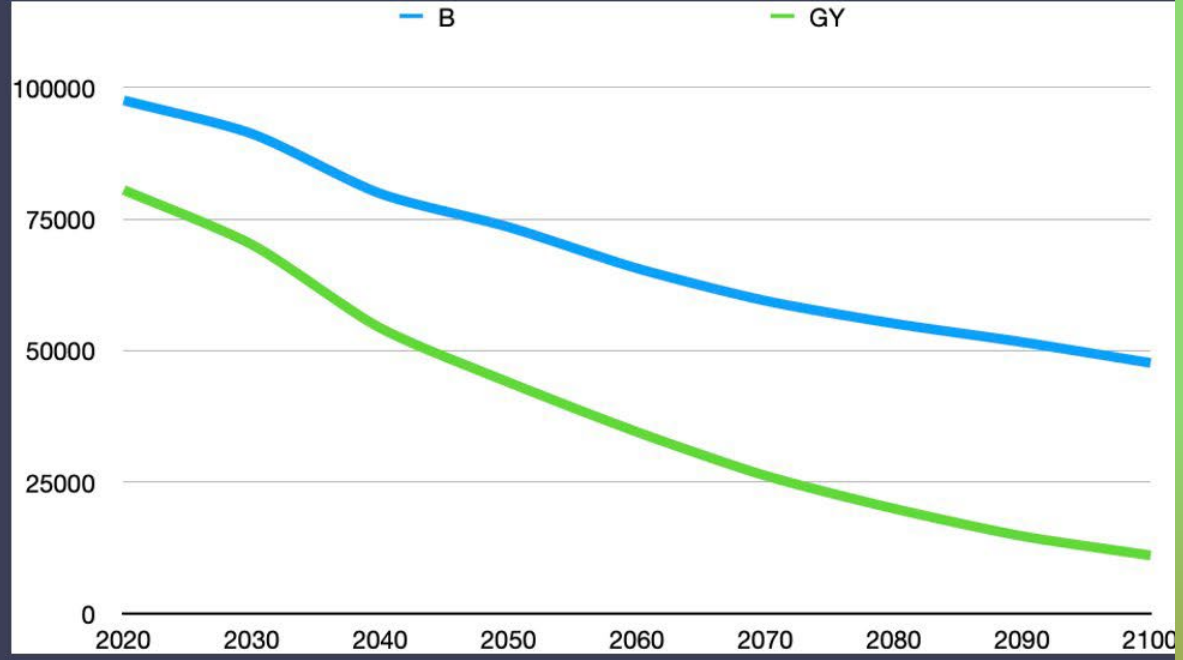
- Az erdősítésre, erdőfelújításra alkalmatlan területek 500.000 hektárt tesznek ki.
- Legveszélyeztetettebb régió az Alföld és a többletvízhatástól függő síkvidéki területek erdőállományai

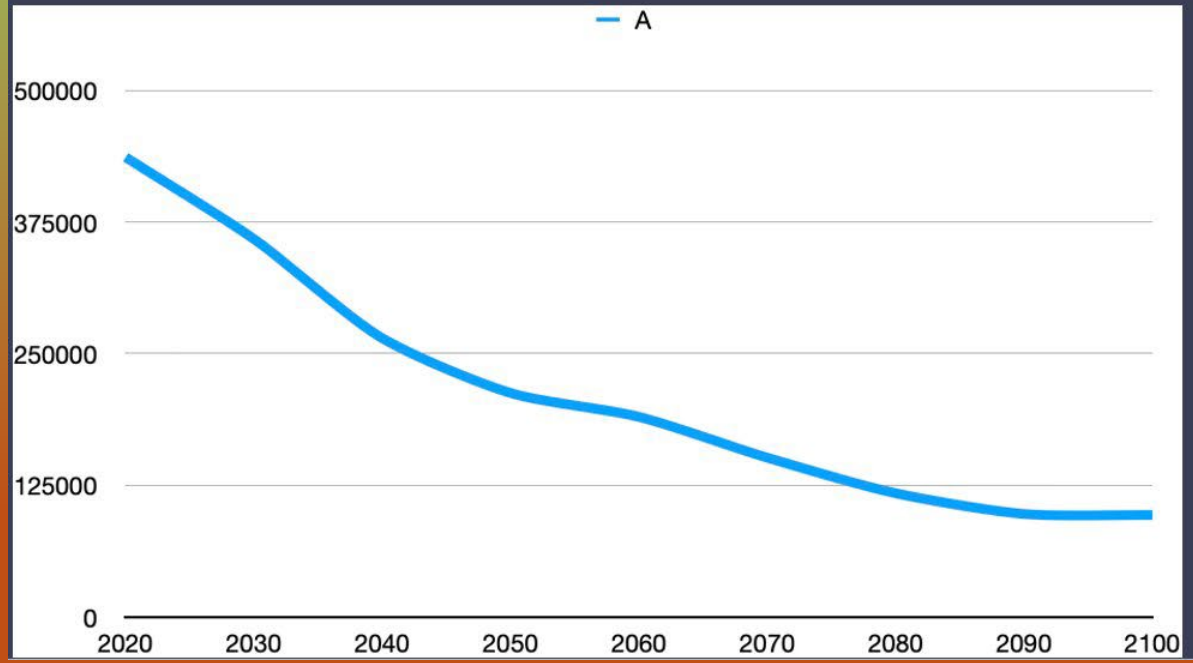
- 2100-ra a közepesen pesszimista forgatókönyv szerint az erdőterület 1,2 millió hektárra csökken.

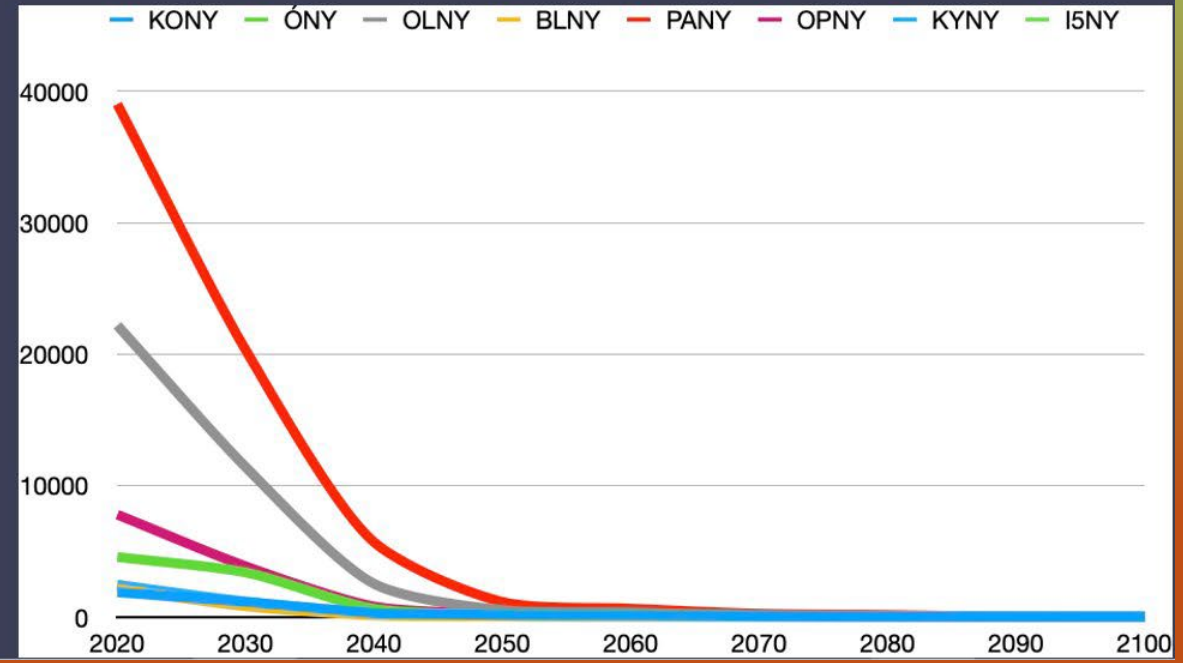

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

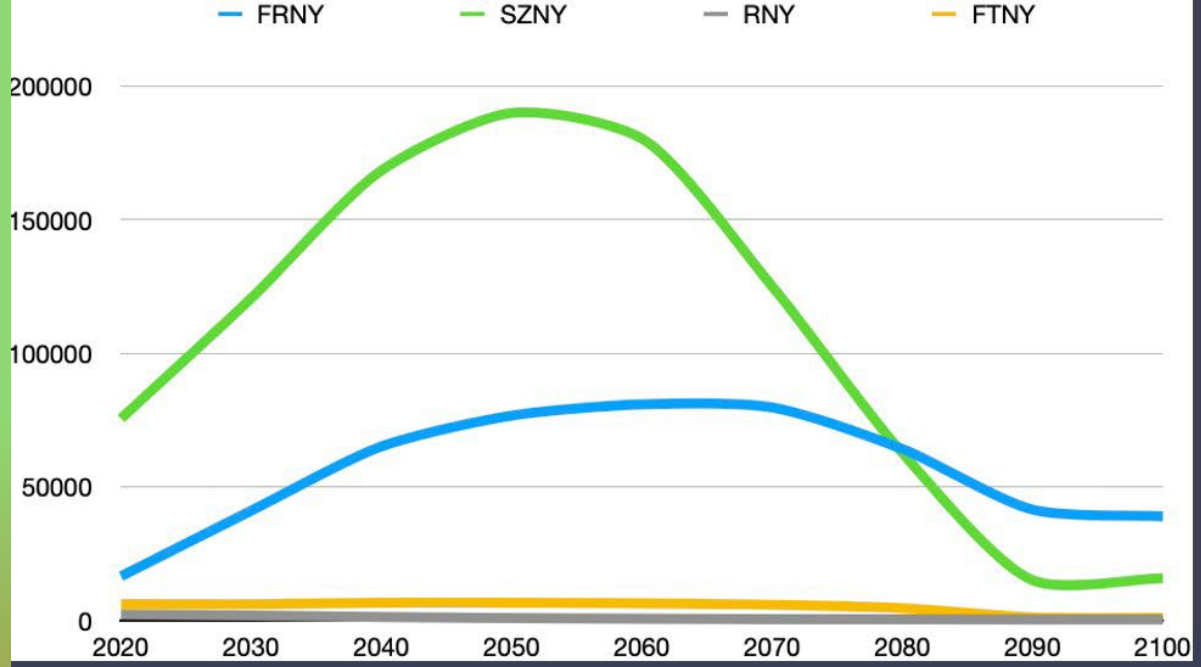

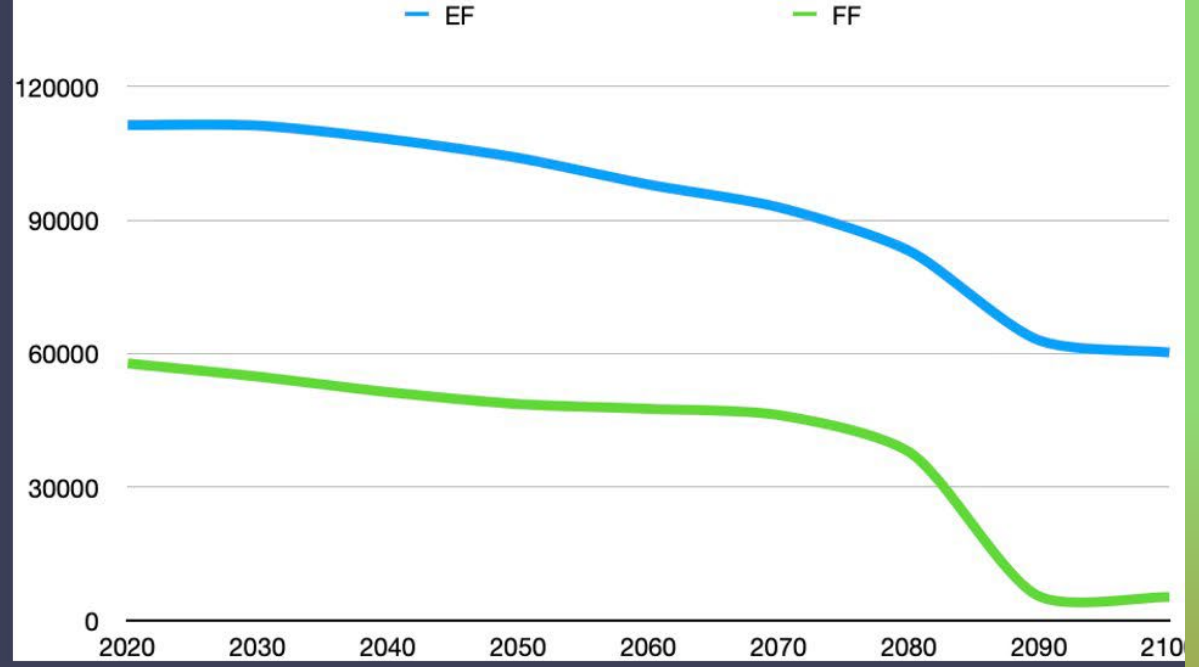

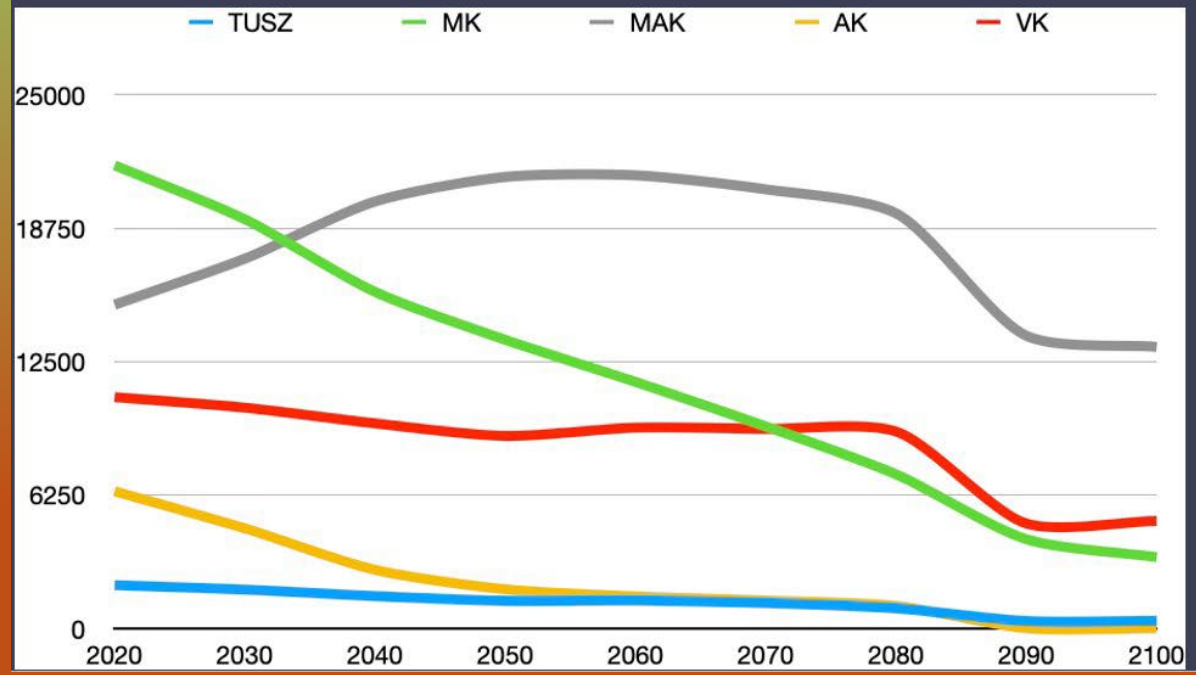

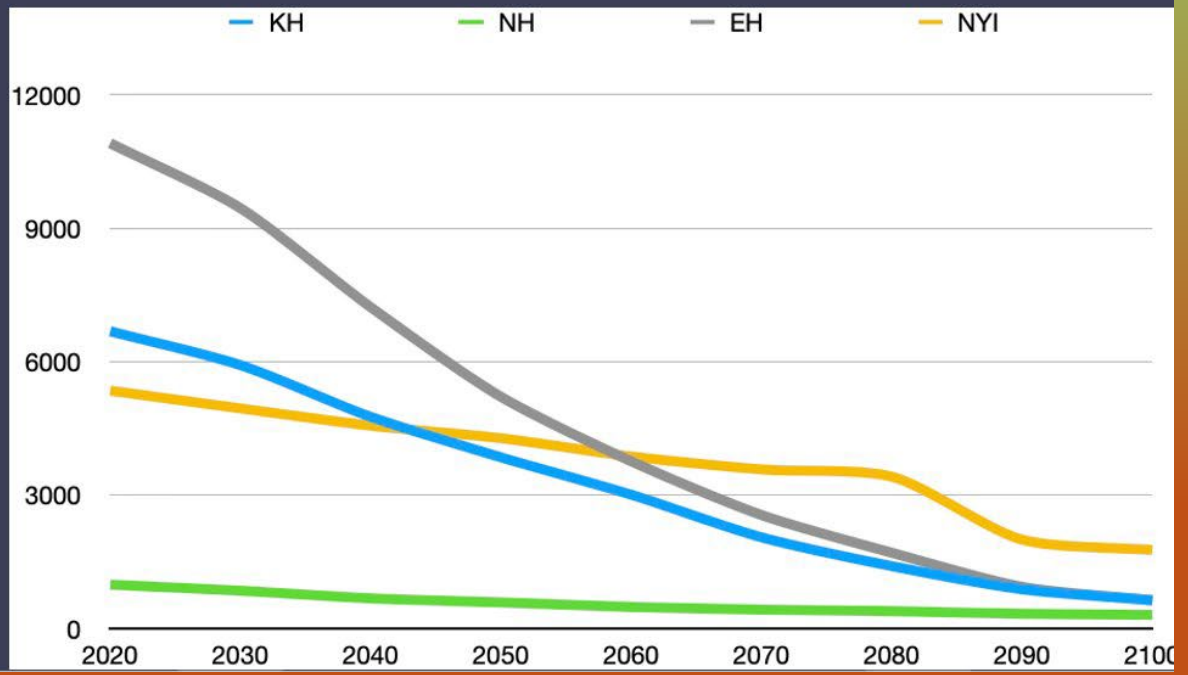

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

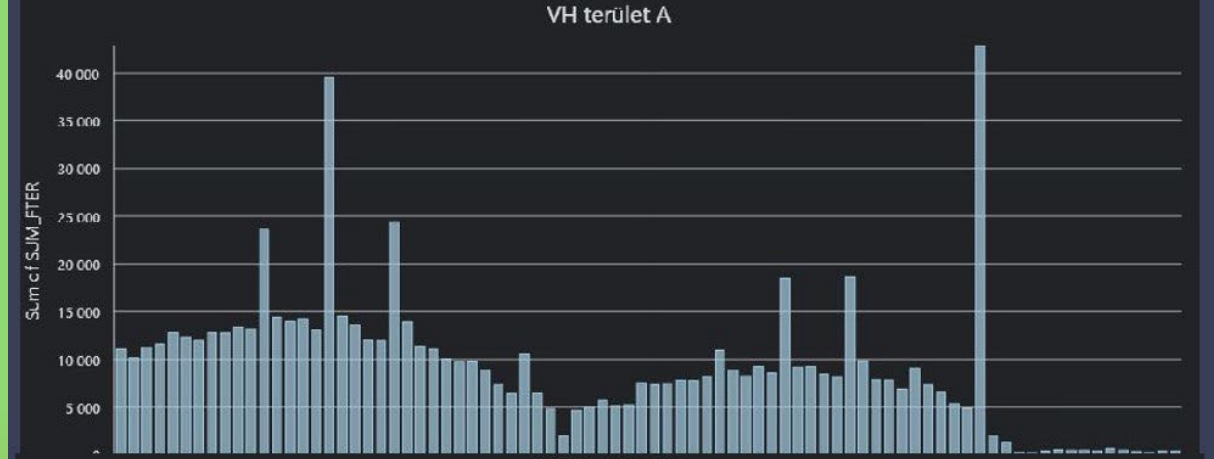

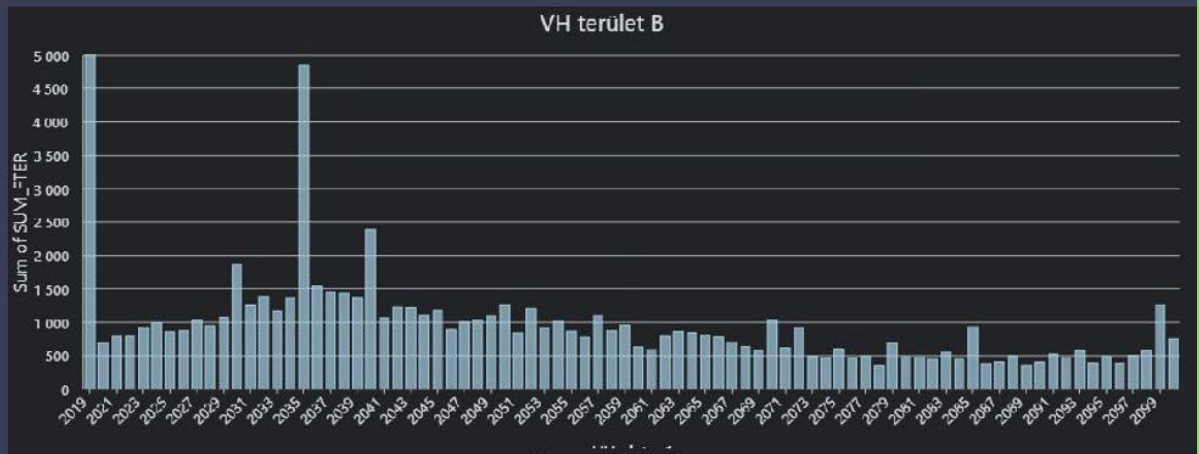

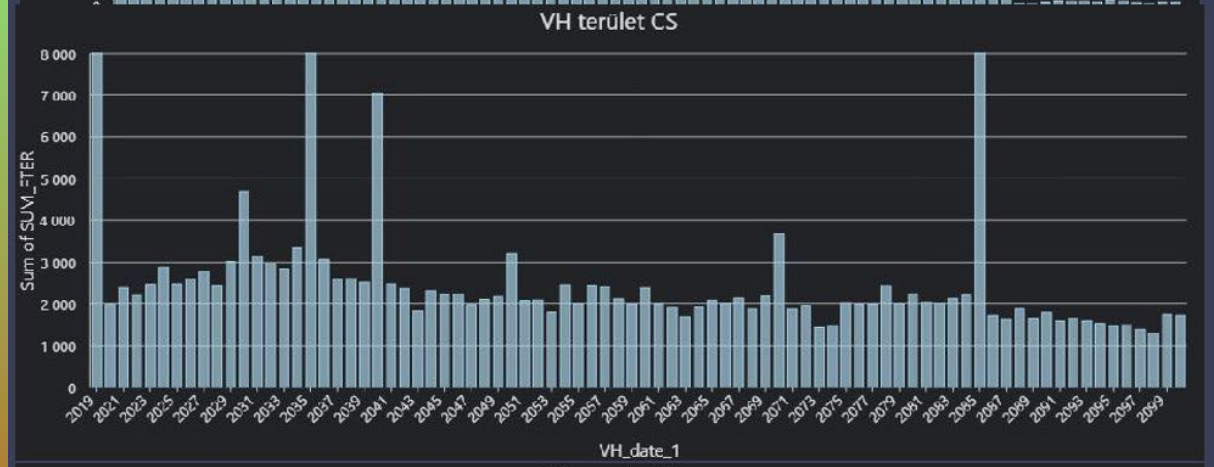

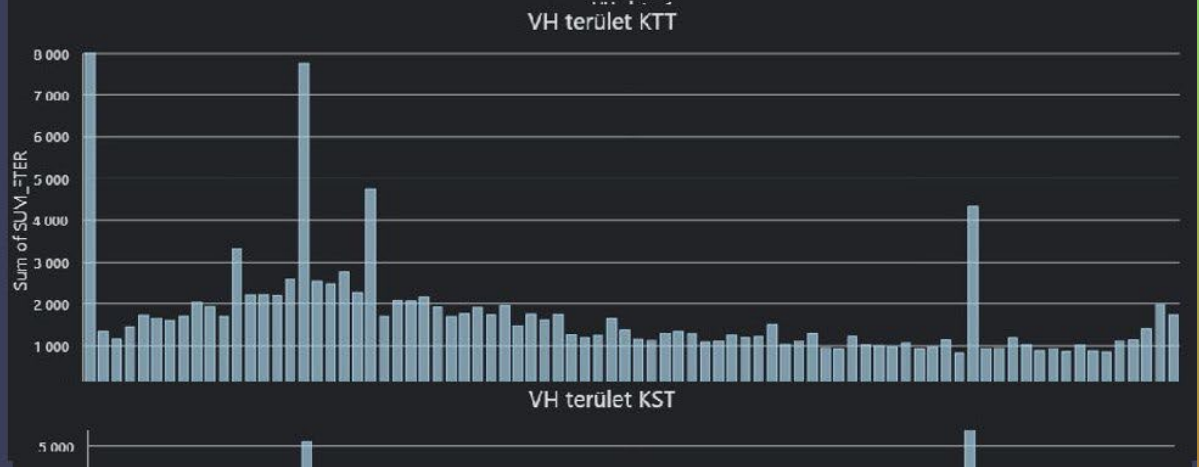

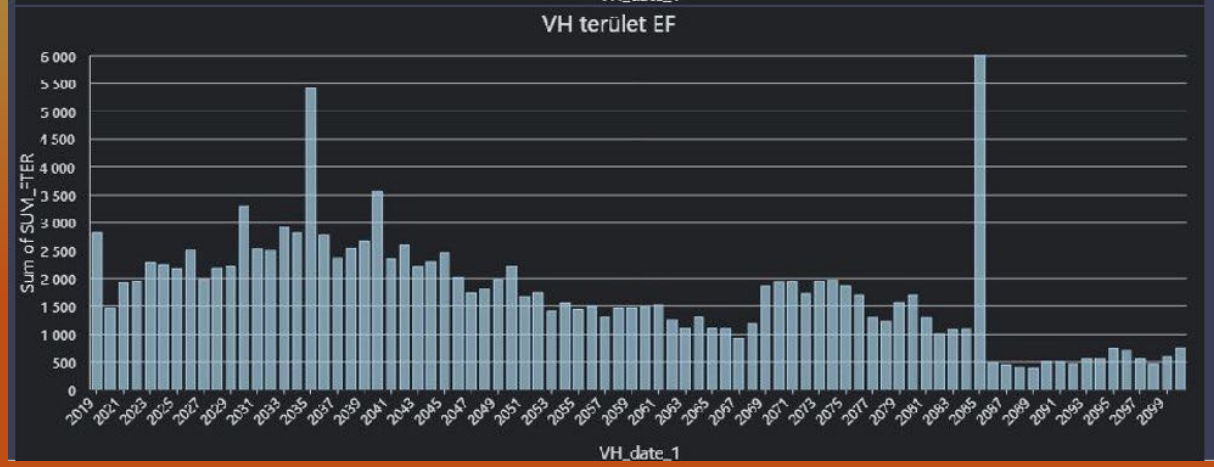
Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

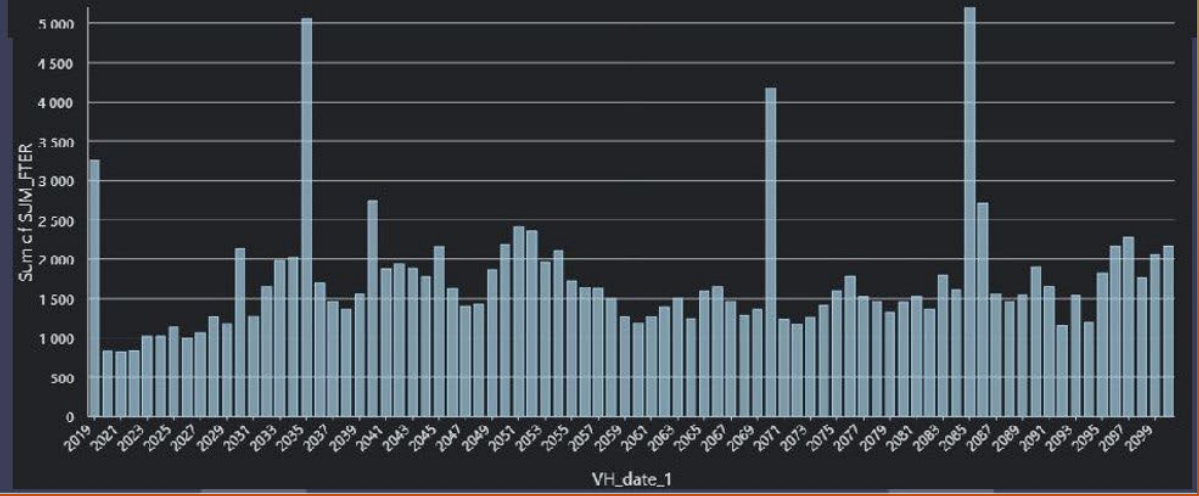

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

KONKLÚZIÓK I:

A klímaváltozás nyomán alapvető ökológiai változások előtt állunk

Az eddig megélt hatások eltörpülnek a jövőben várható szélsőségek mellett

Valószínűleg alábecsüljük a probléma nagyságát

Még optimista esetben is több százezer hektárra rúg a sürgős szerkezetátalakításra szorulő erdők területe

Nagyon kérdéses az elmúlt 100 évben nem erdőtalajon, vagy határ-termőhelyeken telepített kultúrerdők és faültetvények

fenntarthatósága

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

KONKLÚZIÓK II.

- Ökológiai változásra fel kell készülnie a faiparnak is.
- Megváltozó választékösszetétel, fafajösszetétel ➡ Új technológiák, új termékek kifejlesztése
- Sarangolt iparifatermékek előtérbe kerülése a minőségi fűrészipari termékek háttérbe szorulása
- Az elmúlt 100 év erdőtelepítéseinek hatásai az elérhető faanyag tekintetében még érződik, majd a klímaváltozás miatt csökkenni kezd
- Rendelkezésre álló alapanyag térbeli eloszlása is megváltozik – Nem erdős termőhelyeken a minőségi, gazdasági célú fatermesztést felváltja a védő, védelmi funkció
- Összességében más fafajú, alacsonyabb minőségű és kevesebb faanyag várható az elmúlt 100 év prognózisát figyelembe véve

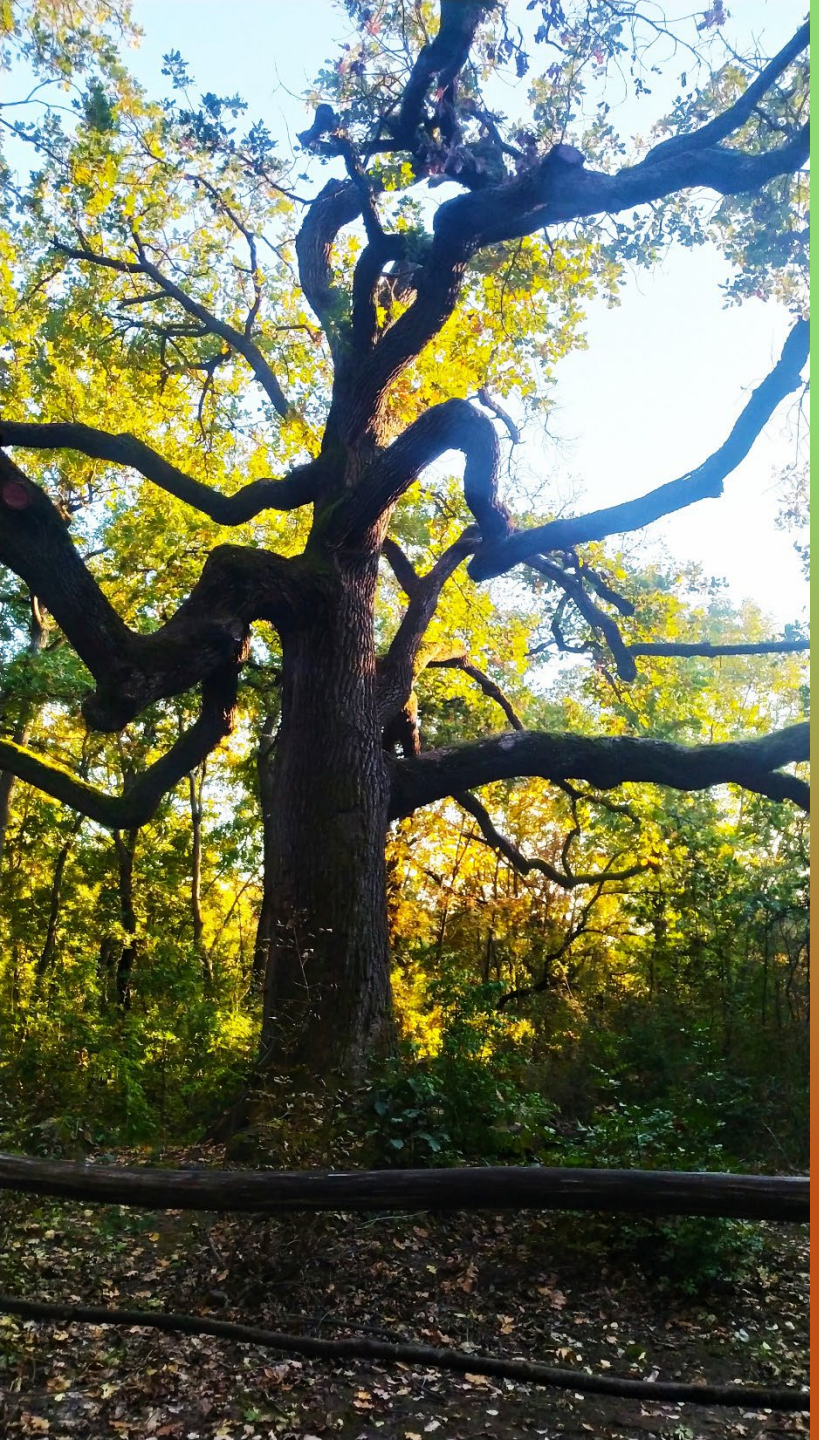

Forrás: SOE-ERTI, Dr. Illés Gábor

A faipari átállás, átalakulás kihívásai

ÉLŐ KÖRNYEZETÉRT FELELŐS MINISZTÉRIUM

- ***hullámzó és hosszan elnyúló dekonjunktúra a készárupiacon***
- ***nagy beruházás-igény – hosszú megtérülési idő***
- ***Sok kis- és középvállalkozás, alacsony tőkeerősséggel***
- **klímaváltozás (KTT, KST, B, K) és természetvédelmi korlátozások (NNY) miatt változik a fafajok mennyisége és minősége**
- **változó (fafaj-összetételében és mennyiségében) alapanyag-bázis**
- **digitalizáció szükségessége**
- aggasztó szakemberhiány
- gyártás és kereskedelem koncentrációja
- szigorodó munkabiztonsági és munkaegészségügyi előírások
- hazai fafeldolgozási kapacitás korlátozottsága

Cél a megváltozott viszonyok között a legnagyobb érték előállítása

Élő Környezetért Felelős Minisztérium

Közös érdek, hogy minden faanyag a lehető legjobb helyre kerüljön, és minél tovább biztosítsa a szén raktározását

Fontos a fatermékek körforgásos gazdaságba történő nagyobb részaránya

Tartós termék – Újrafeldolgozás – Energia

Új termékek, termékpályák kialakítása, innováció

Az erdő ökológiai stabilitása az ipar stabilitásának előfeltétele

Köszönöm a figyelmet!